

Landstingsfullmäktige

Revisorernas bedömning av resultatet per 2007-08-31

Vi skall i enlighet med föreskrifterna i kommunallagen, kap 9 § 9a bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige är förenligt med de mål fullmäktige har beslutat. Bedömningen skall omfatta såväl de verksamhetsmål som de ekonomiska mål som fullmäktige har beslutat. Underlag för vår bedömning är landstingsstyrelsens delårsrapport till fullmäktige och de granskningsinsatser som vi enligt vår revisionsplan för 2007 hittills har genomfört.

Verksamhetens mål

Fullmäktige har i landstingsplanen för 2007-2009 ställt upp och beslutat om kortsiktiga mål med handlingsplaner för olika perspektiv. Mål för verksamheten finns i *medborgarperspektivet*, *process- och produktionsperspektivet* samt *lärande och förnyelseperspektivet*. I anslutning till respektive perspektiv finns också angivet aktiviteter som skall genomföras. Aktiviteterna kan ses som uppdrag som skall bidra till att målen nås, d v s verksamhetsstyrningen är en kombination av mål- och uppdragsstyrning. Ansvarig nämnd för att nå målen och verkställa uppdragen är landstingsstyrelsen.

Även långsiktiga verksamhetsmål finns formulerade i landstingsplanen för de olika perspektiven. De är dock inte mätbara och begreppet lång sikt definieras inte.

Av delårsrapporten framgår att flera områden inom specialistvården har stora problem med att uppfylla vårdgarantin. Det gäller främst allmän kirurgi, ortopedi, ögonsjukvård, öron-näsa-halssjukvård, barn- och ungdomsmedicin, hjärtsjukvård och lungmedicin. Av rapporten kan inte utläsas i vilken utsträckning som patienter har kunnat få besök och/eller behandling genom samverkan med andra sjukhus. Vad gäller primärvården saknas en redovisning av hur vårdgarantin uppfylls vid de olika hälsocentralerna.

I övrigt förekommer en mängd olika mål med varierande grad av mätbarhet. Måluppfyllelsen återredovisas inte för flera mål. Vidare anges måluppfyllelsen i summerad form och i procent utan att det anges hur den beräknats. Flera av målen för 2007 kommer att döma av redovisningen i delårsrapporten inte att nås eller så kan måluppfyllelsen inte bedömas per den 31 december 2007. Det framgår inte heller i vilken grad som de aktiviteter/uppdrag som anges i anslutning till målen i landstingsplanen är genomförda eller inte. Det saknas även en analys av varför verksamhetsmålen i förekommande fall inte kan nås.

Fullmäktige beslutade 2006-11-28--29, § 181 om reviderad landstingsplan 2007-2009. Beslutet omfattade också handlingsplaner till landstingsplanen och verksamhetsplaner.

Verksamhetsområdenas återredovisning av hur handlingsplanerna verkställts tas inte upp i delårsrapporten.

Fullmäktige beslutade 2007-04-17--18, § 68 om hantering av över- och underskott vilket angav att verksamhetsområden som i samband med beslutet fick ”minustilläggsanslag har fram till och med 2008-12-31 att återställa effekten av tilläggsanslaget” (d v s några verksamhetsområden fick ta med sig underskott mot budget från föregående år). Delårsrapporten innehåller ingen redovisning över vilka åtgärder som vidtagits eller avses vidtas för att genomföra uppdraget och konsekvenser av detta.

I samband med behandlingen av delårsrapporten per april, 2007-06-26--27, § 106, beslutade fullmäktige i syfte att sänka kostnaderna och undvika ekonomiskt underskott, att samtliga verksamhetsområden skulle fortsätta anpassa verksamheten till den handlingsplan med åtstrammingsåtgärder som styrelsen beslutade om i april. Dessa åtstrammingsåtgärder består bland annat av en minskning av antalet arbetade timmar med 1 procent samt en reducering av tjänsteresor och utbildningskostnader med vardera 30 procent. Som framgår av delårsrapporten har den arbetade tiden hittills under 2007 i stället ökat med 0,4 procent och kostnaderna för utbildning ökat med 0,4 mkr. Resekostnaderna har minskat med 3,1 mkr.

Någon analys av åtstramningarnas konsekvenser för att nå målet om att uppfylla vårdgarantin och för målen i lärande/för-nyelseperspektivet (minskning av resor och utbildning) lämnas varken i beslutsunderlaget till fullmäktige om åtgärderna eller redovisas i delårsrapporten.

Vår bedömning

Landstingsstyrelsen redovisar i delårsrapporten att de mål för verksamheten som fullmäktige beslutat om, i stor utsträckning inte har nåtts och prognostiseras inte heller att nås. Det gäller även vårdgarantin. Det saknas också en analys om varför specialistvården inte uppfyller och om den kommer att kunna uppfylla vårdgarantin. I vår granskning (Vårdgarantin inom primärvården, 2007-04-16, dnr REV/11/2007) har vi också kunnat konstatera att primärvården i stor utsträckning inte heller klarar vårdgarantin. Vad vi kan se har landstingsstyrelsen hittills under året inte vidtagit några åtgärder för att nå verksamhetsmålen. Landstingsstyrelsen föreslår inte heller några åtgärder för att nå målen.

Det alltför sammanfattade sätt på vilket måluppfyllelse presenteras i delårsboksutslutet underlättar enligt vår mening inte möjligheten att utläsa vilka mål som nås eller i vilken grad det kommer att ske. Måluppfyllelsen anser vi framdeles bör i större utsträckning kompletteras med konsekvensanalyser och slutsatser som bygger på objektiva fakta om verksamhetens utfall och resultat. Vi anser också att redovisningen måste göras mer fullständig mot de beslut som fullmäktige har fattat om verksamheten.

Vår sammanfattande slutsats är att det resultat för verksamheten som redovisas i delårsrapporten i stora delar inte är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

Ekonomiska mål

De ekonomiska mål som fullmäktige har beslutat om innebär att landstingets verksamhet långsiktigt inte skall kosta netto mer än 98 procent av summan av skatteintäkter och statbidrag. De i landstingsplanen 2006-2008 långsiktiga ekonomiska målet om att ett överskott (förändring av eget kapital) om 2 procent av verksamhetens nettokostnad skall eftersträvas, saknas i landstingsplanen för 2007-2009. Något beslut om att målet har upphävts har vi inte iakttagit. Målet om långsiktig soliditet om 55 procent har samtidigt omformu-

lerats till att den skall vara så hög att landstingets långsiktiga åtaganden klaras utan att detta preciseras med en procentsats. Vad som avses med lång sikt definieras inte heller.

De kortsiktiga ekonomiska målen för 2007 består av värden för budgetutfall (förändring av eget kapital +10,3 mkr), kostnadsutveckling (2,9 %), soliditet (46 %), kassalikviditet (1,16), pensionsavsättning (50 mkr) och investeringsfinansiering (98 mkr enbart egna medel). I anslutning till dessa mål i landstingsplanen för 2007-2009 finns även här beslut om ett antal aktiviteter (uppdrag) som skall genomföras, bland annat en sänkning av kostnaderna för administration, stöd och service med 20 mkr vilket skall bidra till en total sänkning för det nämnda med 50 mkr åren 2005-2007.

Av delårsrapporten framgår att målet för budgetutfallet för 2007 förutses kunna nås, då ett oförutsett bidrag för att sänka sjukfrånvaron och en högre ökning än beräknat av skatteintäkterna kompenserar det underskott mot budget som 10 av 16 verksamhetsområden prognostiserar. De största underskotten finns hos flera av specialistsjukvårdens verksamhetsområden.

De åtstrammingsåtgärder, som nämnts ovan, som fullmäktige behandlade i samband med delårsrapporten för april har hittills endast utfallit med 15, 2 mkr av tänkta ca 40 mkr. Målet för sänkning av kostnaderna för administration, stöd och service ser inte heller ut att helt kunna uppnås .

I ärendet framhålls att verksamhetsområdenas resultat följs upp månadsvis med avseende på ekonomiskt utfall, arbetad tid och vårdgarantistaganden så att landstingsstyrelsen "har därigenom löpande möjlighet att följa resultatet och vidta erforderliga åtgärder".

Landstingsstyrelsen har trots prognostiserade underskott och övriga avvikelser från av fullmäktige fattade beslut och trots vad som framkommit i månadsuppföljningarna sedan juni, inte vidtagit några åtgärder. Inte heller med den föreliggande delårsrapporten lämnar styrelsen några förslag till åtgärder för att de mål som fullmäktige har beslutat om skall nås och att verksamhetsområdenas budgetar skall hållas.

Vi kan konstatera att verksamhetsområdena inom specialistvården i underlaget till delårsrapporten, liksom tidigare, har lämnat flera förslag till åtgärder för att uppnå balans mellan uppgifter och resurser, som omfattar utbudsbegränsningar, minskade vårdplatser eller andra ambitionsnivåsänkningar. De förslagna åtgärderna kräver politiska slut men de har inte förelagts styrelsen.

Vår bedömning

Målet om överskott och en positiv förändring av landstingets eget kapital ser ut att kunna uppnås, om än inte till följd av en aktiv ekonomistyrning. Underskotten i verksamheten innebär att landstingets ekonomi utvecklas bort från de långsiktiga ekonomiska målen, dvs verksamhetens andel av skatteintäkter och statsbidrag, soliditet och utvecklingen av det egna kapitalet. Den utveckling av det egna kapitalet som inom den kommunala sektorn i landet anses krävas för att uppfylla kommunallagens stadgande (8 kap 1 §) om en "God ekonomisk hushållning" som mål för den ekonomiska förvaltningen är de tidigare nämnda omkring 2 procent av verksamhetens nettokostnader. Det överskott/förändring av eget kapital som skulle krävas för att motsvara det nyss nämnda målet uppgår till ca 55 mkr. En närmare analys bör enligt vår mening göras av vilket överskott som årligen krävs för att landstingets ekonomiska förvaltning skall anses uppfylla målet om en god ekonomisk hushållning.

De kortsiktiga målen för ekonomin i form av kassalikviditet, avsättning till pensioner och investeringar, bedömer vi, liksom landstingsstyrelsen, att målen uppnås. De beslutade

besparingarna i administration, stöd och service samt nämnda åtstramningar av arbetad tid, utbildnings- och resekostnader m m bedöms inte helt kunna uppnås.

Även när det gäller de ekonomiska målen så är vår bedömning att det resultat som redovisas och prognostiseras i delårsrapporten på väsentliga punkter inte är och inte vid årets slut kommer att vara förenligt med fullmäktiges beslut för år 2007.

För Jämtlands läns landstings revisorer

Mona Nyberg
Ordförande

Jöns Broström
V ordförande